

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮಾರ್ ವೇಂಕಟನಾಥಾರ್ಯಃ ಕವಿತಾರ್ಕಿಕಕೇಸರೀ |

ವೇದಾಂತಾಚಾರ್ಯವರ್ಯೋ ಮೇ ಸನ್ನಿಧತ್ತಾಂ ಸದಾ ಹೃದಿ ||

ಶ್ರೀಮದ್ವಾಲ್ಮೀಕೀಯರಾಮಾಯಣಂ

|| ಸುಂದರಕಾಂಡಂ ||

ಚತುಃಷಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ

This document has been prepared by*

Sunder Kidambi

with the blessings of

ಶ್ರೀ ರಂಗರಾಮಾನುಜ ಮಹಾದೇಶಿಕರ್

His Holiness *śrīmad āṇḍavan* of *śrīraṅgam*

*This was typeset using L^AT_EX, skt, Itrans, and the Baraha font.

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾರಾಮಾಭ್ಯಾಂ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾಸುಜಾಯ ನಮಃ

॥ ಸುಂದರಕಾಂಡಂ ॥

ಚತುಃಷಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ

ದಧಿಮುಖತಃ ಸುಗ್ರೀವಸಂದೇಶಮಾಕರ್ಣ್ಯಾಂಗದಹನುಮದಾದೀನಾಂ ವಾನರಾಣಾಂ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಯಾಂ ಗಮನಂ ಹನುಮತಾ ಶ್ರೀರಾಮಂ ಪ್ರಣಮ್ಯ
ಸೀತಾದರ್ಶನಸಮಾಚಾರಸ್ಯ ನಿವೇದನಂ ಚ

ಸುಗ್ರೀವೇಣೈವಮುಕ್ತಸ್ತು ಹೃಷ್ಯೋ ದಧಿಮುಖಿಃ ಕಪಿಃ |
ರಾಘವಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ಚೈವ ಸುಗ್ರೀವಂ ಚಾಭ್ಯವಾದಯತ್ || ೫.೬೪.೧ ||

ಸ ಪ್ರಣಮ್ಯ ಚ ಸುಗ್ರೀವಂ ರಾಘವೌ ಚ ಮಹಾಬಲೌ |
ವಾನರೈಃ ಸಹಿತಃ ಶೂರೈರ್ದಿವಮೇವೋತ್ಪಪಾತ ಹ || ೫.೬೪.೨ ||

ಸ ಯಥೈವಾಗತಃ ಪೂರ್ವಂ ತಥೈವ ತ್ವರಿತಂ ಗತಃ |
ನಿಪತ್ಯ ಗಗನಾದ್ ಭೂಮೌ ತದ್ವನಂ ಪ್ರವಿವೇಶ ಹ || ೫.೬೪.೩ ||

ಸ ಪ್ರವಿಷ್ಯೋ ಮಧುವನಂ ದದರ್ಶ ಹರಿಯೂಥಪಾರ್ಷ್ವಾ |
ವಿಮದಾನುದ್ಧರ್ತಾ ಸರ್ವಾ ಮೇಹಮಾನಾ ಮಧೂದಕಂ || ೫.೬೪.೪ ||

ಸ ತಾನುಪಾಗಮದ್ ವೀರೋ ಬದ್ಧ್ವಾ ಕರಪುಟಾಂಜಲಿಂ |
ಉವಾಚ ವಚನಂ ಶ್ಲಕ್ಷ್ಣ ಮಿದಂ ಹೃಷ್ಯವದಂಗದಂ || ೫.೬೪.೫ ||

ಸೌಮ್ಯ ರೋಷೋ ನ ಕರ್ತವ್ಯೋ ಯದೇಭಿಃ ಪರಿವಾರಣಂ |
ಅಜ್ಞಾನಾದ್ ರಕ್ಷಿಭಿಃ ಕ್ರೋಧಾದ್ ಭವಂತಃ ಪ್ರತಿಷೇಧಿತಾಃ || ೫.೬೪.೬ ||

ಶ್ರಾಂತೋ ದೂರಾದನುಪ್ರಾಪ್ತೋ ಭಕ್ಷಯಸ್ವ ಸ್ವಕಂ ಮಧು |
ಯುವರಾಜಸ್ತು ಮೀಶಶ್ಚ ವನಸ್ಯಾಸ್ಯ ಮಹಾಬಲ || ೫.೬೪.೭ ||

ಮೌಖ್ಯಾತ್ ಪೂರ್ವಂ ಕೃತೋ ರೋಷಸ್ತದ್ ಭರ್ವಾ ಕ್ಷಂತುಮರ್ಹತಿ |
ಯಥೈವ ಹಿ ಪಿತಾ ತೇಽಭೂತ್ ಪೂರ್ವಂ ಹರಿಗಣೇಶ್ವರಃ || ೫.೬೪.೮ ||

ತಥಾ ತ್ವಮಪಿ ಸುಗ್ರೀವೋ ನಾನ್ಯಸ್ತು ಹರಿಸತ್ತಮ |
ಆಖ್ಯಾತಂ ಹಿ ಮಯಾ ಗತ್ವಾ ಪಿತೃವ್ಯಸ್ಯ ತವಾನಘ || ೫.೬೪.೯ ||

ಇಹೋಪಯಾನಂ ಸರ್ವೇಷಾಮೇತೇಷಾಂ ವನಚಾರಿಣಾಂ |
ಭವದಾಗಮನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸಹ್ಯೈಭಿರ್ವನಚಾರಿಭಿಃ || ೫.೬೪.೧೦ ||

ಪ್ರಹೃಷ್ಟೋ ನ ತು ರುಷ್ಟೋಽಸೌ ವನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಪ್ರಥರ್ಷಿತಂ |
ಪ್ರಹೃಷ್ಟೋ ಮಾಂ ಪಿತೃವ್ಯಸ್ಮೇ ಸುಗ್ರೀವೋ ವಾನರೇಶ್ವರಃ || ೫.೬೪.೧೧ ||

ಶೀಘ್ರಂ ಪ್ರೇಷಯ ಸರ್ವಾಂಸ್ತಾನಿತಿ ಹೋವಾಚ ಪಾರ್ಥಿವಃ |
ಶ್ರುತ್ವಾ ದಧಿಮುಖಸ್ಯೈತದ್ ವಚನಂ ಶ್ಲಕ್ಷ್ಣ ಮಂಗದಃ || ೫.೬೪.೧೨ ||

ಅಬ್ರವೀತ್ ತಾನ್ ಹರಿಶ್ರೇಷ್ಠೋ ವಾಕ್ಯಂ ವಾಕ್ಯವಿಶಾರದಃ |
ಶಂಕೇ ಶ್ರುತೋಽಯಂ ವೃತ್ತಾಂತೋ ರಾಮೇಣ ಹರಿಯೂಧಪಾಃ || ೫.೬೪.೧೩ ||

ಅಯಂ ಚ ಹರ್ಷಾದಾಖ್ಯಾತಿ ತೇನ ಜಾನಾಮಿ ಹೇತುನಾ |
ತತ್ ಕ್ಷಮಂ ನೇಹ ನಃ ಸ್ಥಾತುಂ ಕೃತೇ ಕಾರ್ಯೇ ಪರಂತಪಾಃ || ೫.೬೪.೧೪ ||

ಪೀತ್ವಾ ಮಧು ಯಥಾಕಾಮಂ ವಿಕ್ರಾಂತಾ ವನಚಾರಿಣಃ |
ಕಿಂ ಶೇಷಂ ಗಮನಂ ತತ್ರ ಸುಗ್ರೀವೋ ಯತ್ರ ವಾನರಃ || ೫.೬೪.೧೫ ||

ಸರ್ವೇ ಯಥಾ ಮಾಂ ವಕ್ಷ್ಯಂತಿ ಸಮೇತ್ಯ ಹರಿಪುಂಗವಾಃ |
ತಥಾಸ್ಮಿ ಕರ್ತಾ ಕರ್ತವ್ಯೇ ಭವದ್ಭಿಃ ಪರವಾನಹಂ || ೫.೬೪.೧೬ ||

ನಾಜ್ಞಾಪಯಿತುಮೀಶೋಽಹಂ ಯುವರಾಜೋಽಸ್ಮಿ ಯದ್ಯಪಿ |
ಅಯುಕ್ತಂ ಕೃತಕರ್ಮಾಣೋ ಯೂಯಂ ಧರ್ಷಯಿತುಂ ಬಲಾತ್ || ೫.೬೪.೧೭ ||

ಬ್ರುವತಶ್ಚಾಂಗದಸ್ಯೈವಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ವಚನಮುತ್ತಮಂ |
ಪ್ರಹೃಷ್ಟಮನಸೋ ವಾಕ್ಯಮಿದಮೂಚುರ್ವನೌಕಸಃ || ೫.೬೪.೧೮ ||

ಏವಂ ವಕ್ಷ್ಯತಿ ಕೋ ರಾರ್ಜ್ ಪ್ರಭುಃ ಸ್ವ ವಾನರರ್ಷಭ |
ಐಶ್ವರ್ಯಮದಮತ್ತೋ ಹಿ ಸರ್ವೋಽಹಮಿತಿ ಮನ್ಯತೇ || ೫.೬೪.೧೯ ||

ತವ ಚೇದಂ ಸುಸದೃಶಂ ವಾಕ್ಯಂ ನಾನ್ಯಸ್ಯ ಕಸ್ಯಚಿತ್ |
ಸನ್ನತಿಹಿ ತವಾಖ್ಯಾತಿ ಭವಿಷ್ಯಚ್ಛುಭಯೋಗ್ಯತಾಂ || ೫.೬೪.೨೦ ||

ಸರ್ವೇ ವಯಮಪಿ ಪ್ರಾಪ್ತಾಸ್ತತ್ರ ಗಂತುಂ ಕೃತಕ್ಷಣಾಃ |
ಸ ಯತ್ರ ಹರಿವೀರಾಣಾಂ ಸುಗ್ರೀವಃ ಪತಿರವ್ಯಯಃ || ೫.೬೪.೨೧ ||

ತ್ವಯಾ ಹ್ಯನುಕ್ತೈರ್ಹರಿಭಿರ್ನೈವ ಶಕ್ಯಂ ಪದಾತ್ ಪದಂ |
ಕ್ಷಚಿದ್ ಗಂತುಂ ಹರಿಶ್ರೇಷ್ಠ ಬ್ರೂಮಃ ಸತ್ಯಮಿದಂ ತು ತೇ || ೫.೬೪.೨೨ ||

ಏವಂ ತು ವದತಾಂ ತೇಷಾಮಂಗದಃ ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ |
ಸಾಧು ಗಚ್ಛಾಮ ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಖಿಮುತ್ಪೇತುರ್ಮಹಾಬಲಾಃ || ೫.೬೪.೨೩ ||

ಉತ್ಪತಂತಮನೂತ್ಪೇತುಃ ಸರ್ವೇ ತೇ ಹರಿಯೂಥಪಾಃ |
ಕೃತ್ವಾಽಽಕಾಶಂ ನಿರಾಕಾಶಂ ಯಂತ್ರೋತ್ಕ್ಲಿಪ್ತಾ ಇವಾಪಲಾಃ || ೫.೬೪.೨೪ ||

ಅಂಗದಂ ಪುರತಃ ಕೃತ್ವಾ ಹನೂಮಂತಂ ಚ ವಾನರಂ |
ತೇಽಂಬರಂ ಸಹಸೋತ್ಪತ್ಯ ವೇಗವಂತಃ ಪ್ಲವಂಗಮಾಃ || ೫.೬೪.೨೫ ||

ವಿನದಂತೋ ಮಹಾನಾದಂ ಘನಾ ವಾತೇರಿತಾ ಯಥಾ |
ಅಂಗದೇ ಸಮನುಪ್ರಾಪ್ತೇ ಸುಗ್ರೀವೋ ವಾನರೇಶ್ವರಃ || ೫.೬೪.೨೬ ||

ಉವಾಚ ಶೋಕಸಂತಪ್ತಂ ರಾಮಂ ಕಮಲಲೋಚನಂ |
ಸಮಾಶ್ವಸಿಹಿ ಭದ್ರಂ ತೇ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದೇವೀ ನ ಸಂಶಯಃ || ೫.೬೪.೨೭ ||

ನಾಗಂತುಮಿಹ ಶಕ್ಯಂ ತೈರತೀತಸಮಯೈರಿಹ |
ಅಂಗದಸ್ಯ ಪ್ರಹರ್ಷಾಚ್ಚ ಜಾನಾಮಿ ಶುಭದರ್ಶನ || ೫.೬೪.೨೮ ||

ನ ಮತ್ಸಕಾಶಮಾಗಚ್ಛೇತ್ ಕೃತ್ಯೇ ಹಿ ವಿನಿಪಾತಿತೇ |
ಯುವರಾಜೋ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಪ್ಲವತಾಮಂಗದೋ ವರಃ || ೫.೬೪.೨೯ ||

ಯದ್ಯಪ್ಯಕೃತಕೃತ್ಯಾನಾಮೀದೃಶಃ ಸ್ಯಾದುಪಕ್ರಮಃ |

ಭವೇತ್ ತು ದೀನವದನೋ ಭ್ರಾಂತವಿಪ್ಲವತಮಾನಸಃ || ೫.೬೪.೨೦ ||

ಪಿತೃಪೈತಾಮಹಂ ಚೈತತ್ ಪೂರ್ವಕೈರಭಿರಕ್ಷಿತಂ |

ನ ಮೇ ಮಧುವನಂ ಹನ್ಯಾದದೃಷ್ಟ್ವಾ ಜನಕಾತ್ಮಜಾಂ || ೫.೬೪.೨೧ ||

ಕೌಸಲ್ಯಾ ಸುಪ್ರಜಾ ರಾಮ ಸಮಾಶ್ವಸಿಹಿ ಸುವ್ರತ |

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದೇವೀ ನ ಸಂದೇಹೋ ನ ಚಾನೈನ ಹನೂಮತಾ || ೫.೬೪.೨೨ ||

ನಹ್ಯನ್ಯಃ ಕರ್ಮಣೋ ಹೇತುಃ ಸಾಧನೇಽಸ್ಯ ಹನೂಮತಃ |

ಹನೂಮತೀಹ ಸಿದ್ಧಿಶ್ಚ ಮತಿಶ್ಚ ಮತಿಸತ್ತಮ || ೫.೬೪.೨೩ ||

ವ್ಯವಸಾಯಶ್ಚ ಶೌರ್ಯಂ ಚ ಶ್ರುತಂ ಚಾಪಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ |

ಜಾಂಬವಾ ಯತ್ರ ನೇತಾ ಸ್ಯಾದಂಗದಶ್ಚ ಹರೀಶ್ವರಃ || ೫.೬೪.೨೪ ||

ಹನುಮಾಂಶ್ಚಾಪ್ಯಧಿಷ್ಠಾತಾ ನ ತತ್ರ ಗತಿರನ್ಯಥಾ |

ಮಾ ಭೂಶ್ಚಿಂತಾಸಮಾಯುಕ್ತಃ ಸಂಪ್ರತ್ಯಮಿತವಿಕ್ರಮ || ೫.೬೪.೨೫ ||

ಯದಾ ಹಿ ದರ್ಶಿತೋದಗ್ರಾಃ ಸಂಗತಾಃ ಕಾನನೌಕಸಃ |

ನೈಷಾಮಕೃತಕಾರ್ಯಾಣಾಮೀದೃಶಃ ಸ್ಯಾದುಪಕ್ರಮಃ || ೫.೬೪.೨೬ ||

ವನಭಂಗೇನ ಜಾನಾಮಿ ಮಧೂನಾಂ ಭಕ್ಷಣೇನ ಚ |

ತತಃ ಕಿಲಕಿಲಾಶಬ್ದಂ ಶುಶ್ರಾವಾಸನ್ನಮಂಬರೇ || ೫.೬೪.೨೭ ||

ಹನೂಮತ್ಕರ್ಮದೃಷ್ಟಾನಾಂ ನದತಾಂ ಕಾನನೌಕಸಾಂ |

ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಮುಪಯಾತಾನಾಂ ಸಿದ್ಧಿಂ ಕಥಯತಾಮಿವ || ೫.೬೪.೨೮ ||

ತತಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ನಿನಾದಂ ತಂ ಕಪೀನಾಂ ಕಪಿಸತ್ತಮಃ |

ಆಯತಾಂಚಿತಲಾಂಗೂಲಃ ಸೋಽಭವದ್ಧೃಷ್ಟಮಾನಸಃ || ೫.೬೪.೨೯ ||

ಆಜಗ್ಮುಸ್ತೇಽಪಿ ಹರಯೋ ರಾಮದರ್ಶನಕಾಂಕ್ಷಿಣಃ |

ಅಂಗದಂ ಪುರತಃ ಕೃತ್ವಾ ಹನೂಮಂತಂ ಚ ವಾನರಂ || ೫.೬೪.೩೦ ||

ತೇಽಂಗದಪ್ರಮುಖಾ ವೀರಾಃ ಪ್ರಹೃಷ್ಟಾಶ್ಚ ಮುದಾನ್ವಿತಾಃ |
ನಿಪೇತುರ್ಹರಿರಾಜಸ್ಯ ಸಮೀಪೇ ರಾಘವಸ್ಯ ಚ || ೫.೬೪.೪೧ ||

ಹನೂಮಾಂಶ್ಚ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಪ್ರಣಮ್ಯ ಶಿರಸಾ ತತಃ |
ನಿಯತಾಮಕ್ಷತಾಂ ದೇವೀಂ ರಾಘವಾಯ ನ್ಯವೇದಯತ್ || ೫.೬೪.೪೨ ||

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದೇವೀತಿ ಹನುಮದ್ವದನಾದಮೃತೋಪಮಂ |
ಆಕರ್ಣ್ಯ ವಚನಂ ರಾಮೋ ಹರ್ಷಮಾಪ ಸಲಕ್ಷ್ಮಣಃ || ೫.೬೪.೪೩ ||

ನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥಂ ತತಸ್ತಸ್ಮಿನ್ ಸುಗ್ರೀವಂ ಪವನಾತ್ಮಜೇ |
ಲಕ್ಷ್ಮಣಃ ಪ್ರೀತಿಮಾರ್ಗ ಪ್ರೀತಂ ಬಹುಮಾನಾದವೈಕ್ಷತ || ೫.೬೪.೪೪ ||

ಪ್ರೀತ್ಯಾ ಚ ಪರಯೋಪೇತೋ ರಾಘವಃ ಪರವೀರಹಾ |
ಬಹುಮಾನೇನ ಮಹತಾ ಹನೂಮಂತಮವೈಕ್ಷತ || ೫.೬೪.೪೫ ||

|| ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ ಸುಂದರಕಾಂಡೇ ಚತುಃಷಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ||